

5.2.5. Erkännande av kunnande och tillgodoräkande av studier

I samband med att den studerandes individuella studieplan utarbetas har utbildningsanordnaren som uppgift att utreda och identifiera den studerandes tidigare förvärvade kunnande på basis av en utredning som den studerande framlägger. Utbildningsanordnaren ska erkänna studier enligt 11 § som avlagts vid en annan läroanstalt som ger utbildning enligt denna lag [gymnasielagen] och tillgodoräkna dem som en del av gymnasieutbildningens lärokurs. Utbildningsanordnaren ska också erkänna kunnande som förvärvats på annat håll och som motsvarar målen och innehållet i läroplanen. I fråga om erkännande av den studerandes kunnande iakttas vad som i 37 och 38 § föreskrivs om bedömning och beslut om bedömning. Vid behov ska kunnandet visas på det sätt som utbildningsanordnaren bestämmer. Beslut om erkännande av kunnande ska på särskild begäran fattas innan de studier eller en studiehelhet som gäller kunnande som ska tillgodoräknas inleds. Utbildningsstyrelsen meddelar närmare föreskrifter om erkännande av kunnande och förfarandet i samband med det. (Gymnasielagen 714/2018, 27 §.)

Utöver vad som fastställs i gymnasielagen bör man genom tillgodoräkande av studier och erkännande av kunnande som förvärvats på annat sätt undvika överlappningar i studierna och förkorta studietiden.

Den studerande ska tillstålla gymnasiet rektor en ansökan om tillgodoräkande av studier som genomförts i andra sammanhang eller erkännande av kunnande som förvärvats på annat sätt. Den studerande ska uppvisa ett tillförlitligt utlåtande om sina studier eller sitt kunnande. Gymnasiet kan be den studerande att komplettera sin prestation i enlighet med gymnasieutbildningens mål. Gymnasiets rektor ska se till att kunnande som förvärvats på annat sätt samt studier som genomförts i andra sammanhang till sitt innehåll och sin omfattning motsvarar målen för gymnasieundervisningen. Den studerande ska få information om gymnasiets förfaringssätt vid erkännande av kunnande.

Studier som genomförts i andra sammanhang eller kunnande som förvärvats på annat sätt kan i gymnasiestudierna räknas till godo som en del av gymnasiets lärokurs. Om studierna eller kunnandet som förvärvats på annat sätt räknas till godo i de studier som enligt grunderna för läroplanen ska bedömas med siffror, ska studierna bedömas med siffror. Vid behov kan tilläggsprestationer förutsättas som stöd för vitsordsgivningen. Vad gäller bedömningen av kunskaper som förvärvats på annat sätt ska man följa de bestämmelser om bedömningen av studieavsnitten och lärokurserna som finns i grunderna för gymnasiets läroplan och i den lokala läroplanen.

När studier från andra läroanstalter räknas en studerande till godo ska man hålla sig till bedömningen i den läroanstalt där prestationen har utförts. Om det handlar om studier som enligt den lokala läroplanen ska bedömas med siffror, ska vitsordet omvandlas till gymnasiets vitsordsskala enligt följande tabell:

skala 1–5	gymnasieskala	skala 1–3
1 (nöjaktiga)	5 (hjälpiga)	1
2 (nöjaktiga)	6 (försvarliga)	1
3 (goda)	7 (nöjaktiga)	2
4 (goda)	8 (goda)	2
5 (berömliga)	9 (berömliga), 10 (utmärkta)	3

I sådana fall där man inte kan avgöra om ett gymnasievitsord för studier som avlagts vid en annan läroanstalt motsvarar ett högre eller ett lägre vitsord, ska vitsordet bestämmas till den studerandes fördel. Vid erkännande av kunskande och tillgodoräknande av studier som genomförts utomlands ska samma principer iakttas som för studier som genomförts i Finland.

I sitt avgångsbetyg kan den studerande i ett läroämne ha en lärokurs av endast en omfattning. När en studerande övergår från en lång lärokurs i ett ämne till en kort, räknas studier som avlagts enligt den långa lärokursen till godo i den korta lärokursen i den utsträckning som målen och det centrala innehållet motsvarar varandra. Vitsorden för den långa lärokursen överförs då direkt som vitsord för den korta lärokursen, om inte den studerande visar tilläggsprestationer som berättigar till ett högre vitsord. På den studerandes begäran ska möjlighet till tilläggsprestationer ges för att fastslå kunskapsnivån. Övriga studier enligt en lång lärokurs som avlagts med godkänt resultat eller delar av studier enligt den långa lärokursen kan i den korta lärokursen utgöra valfria studier i enlighet med vad som bestäms i den lokala läroplanen. Samma principer ska följas då en studerande mitt i studierna övergår från kort till lång lärokurs i ett läroämne. I sådana fall kan kompletterande studier förutsättas och vitsorden för de redan avlagda studierna ska samtidigt omprövas.

En studerande som studerar ämnet modersmål och litteratur enligt lärokursen svenska/finska som andraspråk och litteratur ska bedömas enligt denna lärokurs, oberoende av om särskild undervisning i svenska/finska som andraspråk och litteratur har ordnats för hen eller om gymnasiet har kunnat erbjuda endast en del av studieavsnittet i lärokursen svenska/finska som andraspråk och litteratur. Studier som avlagts enligt lärokursen svenska/finska och litteratur räknas i sin helhet till godo i studierna i svenska/finska som andraspråk och litteratur, och vitsordet för dem gäller som vitsord för studierna i svenska/finska som andraspråk. Studier i svenska/finska som andraspråk och litteratur ersätter lärokursen i svenska/finska och litteratur i den utsträckning de motsvarar varandra till mål och centralt innehåll. Den studerande kan i sitt betyg ha vitsord för antingen lärokursen svenska/finska och litteratur eller svenska/finska som andraspråk och litteratur, inte för vardera.

I gymnasieutbildningen i Åbo följs följande principer beträffande erkännande av kunskande och tillgodoräknande av studier:

Studieavsnitt som ingår i gymnasiets läroplan och som avlagts vid **andra gymnasier** inkluderas i betyget från den studerandes eget gymnasium. Om studieavsnittet till sin omfattning avviker från det egna gymnasiets studieavsnitt, bedömer läraren för det ifrågavarande ämnet de eventuella tilläggsprestationer som krävs.

Rektorn godkänner studier som avlagts vid **andra läroanstalter** än gymnasier som gymnasiestudier i tillämpliga delar. Som allmän regel vid erkännandet av kunskande kan man använda en formel enligt vilken 19 x 45 minuter undervisning eller 27 timmar verksamhet (å 60 min.) motsvarar en studiepoäng.

Kunskande som förvärvats som en del av den **grundläggande utbildningens lärokurs** räknas inte till godo i gymnasiet.

Studier i svenska som andraspråk och litteratur (S2)

Lärokursen svenska som andraspråk och litteratur (S2) är avsedd för studerande:

1. vars modersmål inte är svenska, finska eller samiska och som i övrigt har en flerspråkig bakgrund och

2. vars grundläggande språkfärdigheter har brister inom något av språkets delområden.

Valet av lärokurs bör alltså basera sig på den studerandes färdigheter i svenska. Till exempel är det modersmål som antecknats i befolkningsregistret inte ett kriterium för valet av S2, inte heller betyder till exempel det att man studerat lärokursen S2 i den grundläggande utbildningen automatiskt att S2 skulle vara ändamålsenlig i gymnasiet. Det lönar sig för den studerande att välja lärokursen svenska och litteratur om färdighetsnivån räcker för dessa studier.

Målet är att under det första året styra alla studerande till rätt lärokurs. Enligt Åbo stads linjedragning kan man endast byta lärokurs om den studerande saknar förutsättningar att studera lärokursen svenska och litteratur. Motiveringen för bytet kan inte enbart vara att man vill skriva S2-lärokursen i studentskrivningarna.

Om den studerande överväger att byta S2-lärokursen bör hen vara i kontakt med sin modersmåls lärare och diskutera om sina förutsättningar att klara av studierna i lärokursen svenska och litteratur.

Grunderna för gymnasiets läroplan (2019):

"Moduler som fullgjorts enligt lärokursen i svenska och litteratur ersätter i sin helhet moduler i svenska som andraspråk och litteratur, och vitsordet från dessa moduler överförs till svenska som andraspråk och litteratur. Moduler i svenska som andraspråk och litteratur ersätter moduler i svenska och litteratur i den utsträckning de motsvarar varandra till mål och centralt innehåll." Då kan man för de obligatoriska studiernas del kräva tilläggsprestationer och vitsordet övervägs på nytt i samband med dessa.

Den studerande kan på sitt betyg ha vitsord antingen enbart i lärokursen svenska och litteratur eller i svenska som andra språk och litteratur, men inte i båda. Om en S2-studerande vill komplettera sina studier med studieperioder i svenska och litteratur antecknas dessa på hens betyg som extra gymnasiespecifika studieavsnitt i läroämnet S2.

Studier avlagda under utbytesstudier

Studier avlagda under utbytesstudier eller internationell verksamhet kan erkännas och tillgodoräknas som internationella studier och/eller som en del av läroämnesstudierna.

a) Erkännande som en del av studier i internationalisering (högst 6 sp)

Internationellt kunnande som man uppnått under utbytesstudier eller internationell verksamhet kan erkännas som en del av studierna. Studierna i internationalisering antecknas på så sätt som gymnasiet beslutat. Den studerande bör presentera en pålitlig utredning över sitt kunnande. För erkännandet kan gymnasiet be den studerande att till exempel producera en rapport eller visa sitt kunnande i internationalisering med någon annan prestation.

Utbytesstudiernas varaktighet och studiepoäng

- hela läsåret 6 sp
- 2–6 månader 4 sp
- 2 veckor–1 månad, även innehållande övriga uppgifter 2 sp
- 1 vecka, även innehållande övriga uppgifter (vänskoleverksamhet, skolans projekt) 2 sp

b) Erkännande som en del av läroämnesstudierna

De studier som avlagts under utbytesstudierna, och som direkt har med olika läroämnen att göra, kan enligt direktiv från rektor erkännas som en del av studierna i ämnena i fråga.

Den studerande bör presentera en pålitlig utredning över sina studier eller sitt kunnande. En sådan är till exempel ett betyg ur vilket det framgår de studier som avlagts under utbytesstudieperioden samt deras bedömning. Dessutom kan gymnasiet kräva en beskrivning av de avlagda studierna. För erkännandet kan gymnasiet också be den studerande komplettera sina prestationer i förhållande till gymnasieutbildningens mål.

Gymnasiet bör säkra att studierna som avlagts under utbytesstudieperioden till sitt innehåll, sin omfattning eller på annat sätt skaffat kunnande motsvarar gymnasieundervisningens mål. Betyget över genomförda studier ges först till rektorn som bedömer helhetssituationen för studierna som utförts under utbytesstudieperioden. Rektorn kan be ämnesläraren bedöma om man kan erkänna kunnandet och om det krävs någon tilläggsprestation.

Studier i aktivt medborgarskap

Syftet med studier i aktivt medborgarskap är att uppmuntra de studerande till samhällelig aktivitet och utveckla sina medborgarfärdigheter. Under studieavsnitten förstärks även den studerandes mångsidiga kompetens.

Praktisk samhällelig aktivitet kan man visa genom att till exempel delta i olika organisationers verksamhet. Från verksamheten bör man lämna in ett undertecknat intyg av vilket det framgår innehåll/uppgifter och antalet timmar som använts för verksamheten.

Verksamheten bör till sin karaktär basera sig på frivillighet.

Studier i aktivt medborgarskap kan vara studier som förbereder för arbetslivet (max 6 sp) och/eller lägerledar-, hjälpledar- och tränarutbildningar (max 6 sp).

a) Studier som förbereder för arbetslivet (max 6 sp)

Kort, pass och utbildningar som hör ihop med arbetslivet

Vissa kort, pass och utbildningar som hör ihop med arbetslivet kan räknas till godo inom gymnasiestudierna. Exempel på de vanligaste pass- och kortutbildningarna:

Körkort 1 sp (inte mopedkort)

Hygienpass 1 sp

Serveringspass 1 sp

Första Hjälpn FHJ 1 1 sp (gällande)

Första Hjälpn FHJ 2 1 sp (gällande)

Första Hjälpn FHJ 3 1 sp (gällande)

Hetarbetscertifikat 1 sp

Arbetssäkerhetskort 1 sp

4H-barnvakare 1 sp

Kulturkarnevalen 1 sp

Jaktkort 1 sp

Get the Deal 1 sp

Kusttrafikcertifikat 1 sp

Mannerheims barnskyddsförbunds barnpassningskurs 2 sp

Ordningsvaktkort 2 sp

Skärgårdsskepparexamen 2 sp

Kustskepparexamen 2 sp

Däcksmansutbildning 2 sp

Flygcertifikat 2 sp

Väktarutbildning 2 sp

Grundutbildning för väktare 6 sp

b) Lägerledar-, hjälpledar- och tränarutbildningar (högst 6 sp)

Ledar- och tränarutbildningar samt ledar- och tränarverksamhet som hör ihop med frivilligverksamhet kan räknas till godo i gymnasiestudierna. Dessa kan till exempel vara läger- och klubbledarutbildningar, att verka som tränare eller domare, frivilligarbete eller regelbunden verkan i organisationsarbete.

Exempel på utbildningar:

Scouternas patrulledarutbildning 3 sp

Scouternas grundutbildning för scoutledare 2 sp

Scouternas båtförarkurs 2 sp

Scouternas gruppledarutbildning 2 sp

Prometheus-lägrets hjälpledarutbildningar och att verka som hjälpledare, beroende på omfattning 1–2 sp

Hjälpledarutbildning och att verka som hjälpledare, beroende på omfattning 1–2 sp

Aktivt deltagande i Europeiska ungdomsparlamentets (EYP:s) verksamhet, beroende på omfattning 1–2 sp

Tränarutbildningar i olika grenar och att verka som tränare, beroende på verksamhetens omfattning 1–2 sp

Försvarsutbildning (MPK), Intti tutuksi nuorille 2 sp

Att fungera som vänelev i åk 7–9 ger inte studiepoäng i gymnasiet.

Övriga studier

Övriga studier kan vara högskolestudier, konststudier, vetenskaps- och konståvlingar, sport och idrott.

a) Högskolestudier

Högskolestudier som avlagts vid en högskola eller öppna universitet som närundervisning och/eller nätkurs kan räknas till godo i gymnasiestudierna.

Exempel på högskolestudier:

Abilabb 2 sp

Introduktion till informationsteknologin 3 sp

Programmering 5 sp

Elements of AI 2 sp

Forskning & aktuella frågor i miljö- och livsmedelsekonomi 2 sp

Miten talous toimii? 2 sp

Starting up 2 sp

Rethinking health 2 sp

Mat 1.0 2 sp

Finskt husdjurstjänst idag och imorgon 2 sp

Me & My Cat 2 sp

Me & My Dog 3 sp

b) Konststudier

Kunnande som förvärvats inom de olika konstområdena kan identifieras och erkännas inom studierna för motsvarande läroämnen i enlighet med grunderna i läroplanen för Åbo stads gymnasier (GLP2021). För erkännandet av kunnandet bör den studerande lämna in ett betyg över studiernas innehåll och antalet timmar.

Till exempel för avlagd fördjupad kurs av grundstudiehelheten inom grundutbildningen för konst kan man ge 4 studiepoäng inom det tillämpade läroämnets projektstudier eller inom övriga fritt valda studier. Detta är den vanligaste prestationen t.ex. i musik- och bildkonstskolor. Den studerande kanske har avlagt endast en del av grundstudiehelheten, då görs tillgodoräknandet för de tillämpade delarna.

Obs! Om gymnasiet har särskild uppgift inom konst, beslutar gymnasiet själv över sina verksamhetsmodeller beträffande identifiering och erkännande av kunnande inom konst.

Fältet inom konstfostran är mångfasetterat och alla aktörer som erbjuder konstfostran följer inte UBS läroplan. I dylika fall följer man vid tillgodoräknandet rektors och ämneslärares övervägande.

Ytterligare information om grundstudier inom konst

Grundundervisning inom konst är konstfostran utanför skolan som främst är avsedd för barn och unga. Grundundervisning i konst ges vid musikinstituterna, bildkonstskolorna, danslinjerna, handarbetsskolorna och övriga läroanstalter. Undervisningen inom de läroanstalter som fått tillstånd att ordna utbildning följer den läroplan som grundar sig på grunderna inom UBS läroplan för grundundervisning i konst. I läroplanerna fastställer man undervisningens mål och centrala innehåll och de kan innehålla lärokursen av olika omfattning.

Lärokurserna inom grundundervisningen i konst är allmän kurs och fördjupad kurs. Den fördjupade kursen består av 1300 timmar, av vilka grundstudiernas beräknade omfattning är 800 timmar och de fördjupade studiernas omfattning 500 timmar. Den allmänna lärokursen är 500 timmar av vilka de gemensamma studiernas omfattning är 300 timmar och temastudiernas omfattning är 200 timmar. Lärokursernas mål skiljer sig från varandra.

Grunderna i läroplanen, både för den allmänna och den fördjupade lärokursen, är fastställda för arkitektur, bildkonst, handarbete, mediekonst, musik, ordkonst, cirkuskonst, dans och teaterkonst.

c) Vetenskaps- och konståvlingar (max 6 sp)

Den studerandes kunnande kan också identifieras och erkännas på basis av framgången i en nationell eller internationell vetenskaps- eller kulturtävling som en del av projektstudierna i motsvarande läroämne. Tillgodoräknandet kan till exempel göras då man blivit antagen till träning inför internationella olympiska spel och tävlat i dessa. Vid tillgodoräknandet följer man rektors och ämneslärares omdöme.

d) Idrott (max 6 sp)

Om den studerande under sin gymnasietid regelbundet deltar i träning ledd av en idrottsförening kan det uppnådda kunnandet erkännas och identifieras som en del av hans gymnasiestudier. Den studerande kan erkännas högst 6 studiepoäng i sin gymnasieexamen. Studieprestationerna identifieras som en del av projektstudieperioden i gymnastik eller som någon annan gymnasiespecifik studieperiod inom gymnastik. För erkännandet av kunnandet lämnar den studerande i slutet av läsåret in ett intyg undertecknat av hans tränare, av vilket det framgår träningsnivå och träningsmängden per vecka.

Obs! Om gymnasiet har särskild uppgift inom idrott, beslutar gymnasiet själv över sina verksamhetsmodeller gällande identifiering och erkännande av kunnande då det gäller tävlande och träning.